

Πανελλαδικές εξετάσεις 2017

Ενδεικτικές απαντήσεις στο μάθημα «Ιστορία γενικής ΓΕΛ»

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α. Ελληνοσερβική Συμμαχία:** Σχολικό Βιβλίο, σελ. 70-73: "*Η Βουλγαρία ωστόσο αρνιόταν... και μυστική*".
- β. Συμφωνία της Καζέρτας:** Σχολικό Βιβλίο, σελ. 135-136: "*Προκειμένου να κατευνάσει τις αντιθέσεις... στρατηγό Σκόμπυ*".
- γ. Συμβούλιο της Ευρώπης:** Σχολικό Βιβλίο, σελ. 154: "*Τα γιγάντια προβλήματα... δεν είχαν ακόμη μορφοποιηθεί*".

Διευκρίνιση:

Στο Συμβούλιο της Ευρώπης απαιτείται προσαρμογή στοιχείων, κυρίως χρονολογικών, από το χωρίο: "*Μετά το 1945 η Ευρώπη... των δύο παγκόσμιων πολέμων*", Σχολικό Βιβλίο, σελ. 154.

ΘΕΜΑ Α2

- α)** Σωστό Σχολικό Βιβλίο, σελ. 13
- β)** Λάθος Σχολικό Βιβλίο, σελ. 32
- γ)** Σωστό Σχολικό Βιβλίο, σελ. 41
- δ)** Σωστό Σχολικό Βιβλίο, σελ. 96
- ε)** Λάθος Σχολικό Βιβλίο, σελ. 120

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό Βιβλίο, σελ. 60: "*Τέσσερις ήταν... διεθνώς*" (Μονάδες 8)

Σχολικό Βιβλίο, σελ. 60: "*Εκσυγχρονισμός αυτή την εποχή... διεθνούς πίστης της Χώρας*" (Μονάδες 4)

ΘΕΜΑ Β2

- α.** Σχολικό Βιβλίο, σελ. 86: Οι συνέπειες των συνθηκών ειρήνης του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. "*Ο Εθνικισμός... του Μεγάλου Πολέμου*".
- β.** Σχολικό Βιβλίο, σελ. 87-88: "*Διαφορετικά προβλήματα προκάλεσε... για τρία χρόνια*".

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

- Απαιτείται η κατάλληλη δομή (Πρόλογος, Κυρίως Θέμα, Επίλογος)
- Επιλέγουμε τα κύρια σημεία των παρατιθέμενων κειμένων
- Συνδυάζουμε με την ανάλογη ιστορική αφήγηση
- Εφόσον τίθενται υποερωτήματα α. και β. τότε απαιτούνται:
 - Κοινός πρόλογος
 - Διαχωρισμός των υποερωτημάτων

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα παρατιθέμενα κείμενα (Α, Β) αναφέρονται στις ιδεολογικές αρχές του φασισμού καθώς και στις μεθόδους επιβολής του. Συμπληρώνουν και διευρύνουν την ιστορική αφήγηση σχετικά με το θέμα αυτό.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

α. Σχετικά με την εμφάνιση του φασισμού ως πρόκληση κατά της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας και του Φιλελευθερισμού κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: Σχολικό Βιβλίο, σελ. 99: "*Μια πειστική πράγματι... αρχικά κλίμακα*".

Συγκεκριμένα ό,τι αφορά στο α) υποερώτημα σχετικά με τις ιδεολογικές αρχές του φασισμού και τις μεθόδους επιβολής του, το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: Σχολικό Βιβλίο, σελ. 100: "*Η άλλη πρόταση... του σοσιαλιστικού δόγματος*".

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α

- / Το κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Α. Ρόσι, "*Η γέννηση του φασισμού*" (1938)
- / Ο συγγραφέας αφηγείται τους τρόπους με τους οποίους ασκούσαν εξουσία επιβολής τα μέλη του φασιστικού κινήματος με μαύρη στολή.
- / Ανεβασμένοι πάνω σε οχήματα, κατευθύνονται στο στόχο της επιχείρησής τους.
- / Μόλις φθάσουν ξυλοκοπούν τους διαβάτες που δεν χαιρετούν τα φασιστικά σύμβολα ή φορούν κόκκινο μαντίλι ή γραβάτα.
- / Οποιαδήποτε χειρονομία ή αντίδραση του απλού διαβάτη προς υπεράσπιση του εαυτού του, είχε ως αποτέλεσμα την αυστηρή τιμωρία.
- / Οι φασίστες προκαλούσαν καταστροφές στην έδρα του ταμείου εργασίας, του συνδικάτου, του σπιτιού του λαού.
- / Αυτοί που βρίσκονταν τυχαία στα κτίρια δέρνονταν αλύπητα ή δολοφονούνταν.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β

Το παρατιθέμενο κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Serge Berstein-Pierre Milza, "*Ιστορία της Ευρώπης*".

- / Καταγράφονται με σαφήνεια οι τεχνικές του προσηλυτισμού των Ιταλών στη φασιστική ιδεολογία.
- / Σε πρώτο επίπεδο ο προσηλυτισμός διενεργείται στην εκπαίδευση. Αυτή αποβλέπει στη διαμόρφωση ανθρώπων με μειωμένη κριτική ικανότητα, ανθρώπων πειθαρχημένων και αφοσιωμένων με φανατισμό στο φασιστικό καθεστώς.
- / Το σχολείο και το Πανεπιστήμιο χαρακτηρίζονται από έντονη φασιστικοποίηση.
- / Σε δεύτερο επίπεδο, ο προσηλυτισμός διενεργείται μέσω της στρατολόγησης και των δύο φύλων.
- / Η στρατολόγηση πραγματοποιείται στην ηλικία των οκτώ χρόνων. Τα παιδιά εφοδιάζονται με στολές, ψεύτικα όπλα και συμμετείχαν σε επιδείξεις και παρελάσεις.
- / Τα αγόρια ασκούνται στην ομαδική και στρατιωτική δράση.
- / Τα κορίτσια ασκούνται στην σωματική και κοινωνική διαπαιδαγώγηση με στόχο να γίνουν "ψυχωμένες μητέρες" έτοιμες να θυσιάσουν τα παιδιά τους για χάρη του έθνους και του Ντούτσε.

Εκπαίδευση και στρατός ήταν τα μέσα που χρησιμοποιούσε η φασιστική Ιταλία για τον προσηλυτισμό των νέων στις αρχές της νέας Ιδεολογίας.

β. Ότι αφορά στο β) υποερώτημα σχετικά με τους λόγους επικράτησης του φασισμού στην Ιταλία του Μεσοπολέμου, το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: Σχολικό Βιβλίο, σελ. 100: "*Η άνοδος των φασιστών... του αυταρχισμού*".

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Συμπεράσματα – διαπιστώσεις – αξιολογικές κρίσεις
- Στηριζόμαστε σε αντικειμενικά δεδομένα και όχι σε προσωπικές – υποκειμενικές τοποθετήσεις
- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε χωρία από την ιστορική αφήγηση
- Χρησιμοποιούμε τις στερεότυπες διαρθρωτικές φράσεις για το συμπέρασμα

ΘΕΜΑ Δ1

- Απαιτείται η κατάλληλη δομή (Πρόλογος, Κυρίως Θέμα, Επίλογος)
- Επιλέγουμε τα κύρια σημεία των παρατιθέμενων κειμένων
- Συνδυάζουμε με την ανάλογη ιστορική αφήγηση
- Εφόσον τίθενται υποερωτήματα α. και β. τότε απαιτούνται:
 - Κοινός πρόλογος
 - Διαχωρισμός των υποερωτημάτων

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα παρατιθέμενα κείμενα (Α, Β, Γ, Δ) παρέχουν πληροφορίες οι οποίες καθιστούν σαφή τα γεγονότα που αναφέρονται στη δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967-1974), καθώς και στις μεθόδους άσκησης της εξουσίας. Επιπλέον παρέχονται μαρτυρίες σχετικά με την αντίσταση των φοιτητών εναντίον του δικτατορικού καθεστώτος. Τα ιστορικά αυτά κείμενα συμπληρώνουν και διευρύνουν την ιστορική αφήγηση.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

α. Ότι αφορά στο α) υποερώτημα για την πολιτική τακτική και τις μεθόδους που άσκησε η δικτατορία των Συνταγματαρχών, το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: **Η δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967-1974)**, Σχολικό Βιβλίο, σελ. 158: "*Η δικτατορία βρισκόταν... της Ελληνικής Ιστορίας*".

Επιπλέον, ό,τι αφορά στον αντίκτυπο που είχε το δικτατορικό καθεστώς στη διεθνή θέση της Ελλάδας, το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: Σχολικό Βιβλίο, σελ. 158: "*Επίσης, η χώρα απομονώθηκε διεθνώς... του τυραννικού καθεστώτος*".

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

Το παρατιθέμενο κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Δ. Παπανικολάου, "*Κάνοντας κάτι παράδοξες κινήσεις*": "Ο πολιτισμός στα χρόνια της δικτατορίας", Η στρατιωτική δικτατορία 1967-1974.

- / Πρώτες "πολιτιστικές" κινήσεις των εκφραστών του δικτατορικού καθεστώτος, ήταν η απαγόρευση της κυκλοφορίας και η κατάσχεση μεγάλου αριθμού βιβλίων.
- / Μαρτυρία του Μιχάλη Μερακλή από το ημερολόγιό του στις 3 Ιουνίου 1967:
 - Στα βιβλιοπωλεία έδωσαν έναν ασυνάρτητο κατάλογο απαγορευμένων βιβλίων.
 - Χαρακτηρίζει την εποχή μαύρο μεσαίωνα. "Η μισή βιβλιοθήκη μου έγινε παράνομη".

- Απαγορεύθηκαν τα βιβλία γνωστών αριστερών συγγραφέων (Ρίτσος, Βάρναλης), κοινωνιολογικές μελέτες και μεταφράσεις αρχαίων κλασικών από αριστερούς.

Η μαρτυρία αυτή αντανάκλα το πνευματικό και πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής. Ενέχει σχόλια, αγανάκτηση και θυμό για την ιστορική πραγματικότητα που βίωσε ο Μιχάλης Μερρακλής.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β

Το παρατιθέμενο ιστορικό κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Γ. Μητροφάνη, *"Πολιτικοί κρατούμενοι. Μετεμφυλιακό Κράτος, δικτατορία"*.

- / Το κείμενο Β αποδίδει τους τρόπους άσκησης της εξουσίας των Συνταγματαρχών.
- / Χαρακτηριστικά αναφέρει τις εκτοπίσεις χιλιάδων πολιτών και πολιτικών κρατουμένων, οι οποίοι καταδικάστηκαν για τις αντιστασιακές τους ενέργειες.
- / Η ενεργοποίηση του θεσμού των έκτακτων στρατοδικείων αποτελούσε έναν από τους κατασταλτικούς μηχανισμούς της δικτατορίας.
- / Αναφορά στα δέκα έκτακτα στρατοδικεία που συστήθηκαν στις Ελληνικές μεγαλουπόλεις, Αθήνα, Ιωάννινα κ.λ.π.
- / Από τον Απρίλιο του 1971, τα έκτακτα στρατοδικεία και τα εφετεία άρχισαν να εκδικάζουν υποθέσεις αντιστασιακών ενεργειών κατά του δικτατορικού καθεστώτος.

Απαιτούμενη ιστορική αφήγηση: Σχολικό Βιβλίο, σελ. 158: *"Η δικτατορία βρισκόταν... του τυραννικού καθεστώτος"*.

β. Ό,τι αφορά στο β) υποερώτημα σχετικά με την αντίσταση των φοιτητών εναντίον του δικτατορικού καθεστώτος, το σχολικό εγχειρίδιο αναφέρει ότι: Σχολικό Βιβλίο, σελ. 159: *"Κορύφωση του αντιστασιακού ρεύματος... υπέστησαν βασανισμούς"*.

Διευκρινίσεις:

Το συγκεκριμένο χωρίο πρέπει να προσαρμοστεί στο ευρύτερο πλαίσιο αντίστασης του πολιτικού και καλλιτεχνικού κόσμου, Σχολικό Βιβλίο σελ. 159

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Γ

Το παρατιθέμενο κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Κ. Κορνέτη, *"Τα παιδιά της δικτατορίας, φοιτητική αντίσταση"*, πολιτισμικές πολιτικές και η μακρά δεκαετία του εξήντα στην Ελλάδα.

- / Η εμφάνιση των φοιτητών στην ταράτσα του κτιρίου [της Νομικής Σχολής Αθήνας] και το ριζίτικο τραγούδι "Ξαστεριά".
- / Τα συνθήματα των φοιτητών "Κάτω η Χούντα" και "Δημοκρατία" προφέρθηκαν δημοσίως. Αποδέκτες αυτών η αστυνομία και όσοι βρίσκονταν στο κέντρο της Αθήνας.
- / Με τη λέξη "Ε-Λ-Ε-Υ-Θ-Ε-Ρ-Ι-Α" έσπασαν τα δεσμά του φόβου.
- / Τα συνθήματα των φοιτητών είχαν απήχηση στο ευρύ κοινό.
- / Το σπάνιο και απρόσμενο θέαμα προκαλούσε την περιέργεια των περαστικών αλλά και τη διάθεση για αλληλεγγύη.
- / Όταν οι φοιτητές ζήτησαν συμπαράσταση, μερικοί τόλμησαν να φωνάξουν: "Είμαστε μαζί σας".

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Δ

Το παρατιθέμενο κείμενο είναι αντλημένο από το έργο του Χ. Ζαφείρη, "Η μνήμη της πόλης": Κείμενα και σπάνιες φωτογραφίες για τη Θεσσαλονίκη.

- / Απόσπασμα από την [Εκκλήση του Ραδιοφωνικού Σταθμού Πολυτεχνείου Θεσσαλονίκης στις 17 Νοεμβρίου 1973]
- / Οι φοιτητές μιλούν από το ραδιοφωνικό σταθμό του Ελεύθερου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης.
- / Ζουν στιγμές αγωνίας καθώς είναι κυκλωμένοι από τον στρατό.
- / Απευθύνουν έκκληση στον Ελληνικό λαό και σε ολόκληρο τον ελεύθερο κόσμο, να πάρει θέση.
- / Ζητούν από τους στρατιώτες να καταλάβουν ότι είναι αδέρφια και ο εχθρός που έχουν να αντιμετωπίσουν είναι κοινός.
- / Προσπαθούν να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη.
- / Ζητούν από τον ελεύθερο κόσμο να πάρει θέση.
- / Ζητούν από τους στρατιώτες να μην υπακούσουν σε καμία διαταγή για πυροβολισμό.
- / Ζητούν από γονείς και εκπαιδευτικούς, απ' όλους τους πολίτες να πάρουν θέση και να υπερασπιστούν το δικαίωμα για ζωή, το δικαίωμα για Ελευθερία.
- / Οι φοιτητές αποτέλεσαν την ψυχή του λαού. Οι φοιτητές αντιστάθηκαν, θυσιάστηκαν για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Για την κατάλυση του δικτατορικού καθεστώτος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Συμπεράσματα – διαπιστώσεις – αξιολογικές κρίσεις
- Στηριζόμαστε σε αντικειμενικά δεδομένα και όχι σε προσωπικές – υποκειμενικές τοποθετήσεις
- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε χωρία από την ιστορική αφήγηση
- Χρησιμοποιούμε τις στερεότυπες διαρθρωτικές φράσεις για το συμπέρασμα